

עא:

עין משפט‏‏**נר מצוה**

ס א מיי פֿ'ם מהל' טומאת אוכלין הלכה ג:
ס ב מיי פֿ'ם מהל' עירובין הלכה ח סגג עשין א טוש"ע א"ח ס' שסו סעף א:
ס ח ג מיי שס סגג שס טוש"ע א"ח ס' שסו סעף ד ה:
ס ט ד מיי שס הלכה יט סגג שס טוש"ע א"ח ס' שסו:
ע ה מיי שס טוש"ע א"ח שס:

רבינו הגנאל

רב יוסף אמר ר' שמעון ורבנן בהא פליגי, דתנן שמן שצף על פני (המים) [היין] ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן. ר' יוחנן בן גורא אמר שניהן חיבורין זה לזה. רבנן כותב קמא, ור' שמעון כר' יוחנן בן גורא. ודבריו פשוטין הן. גמל הבית שהיה שותף לזה ביין ונלוה ביין (אין) צריכין לערב. אמר רבה זה בא בלגיו ושפך וזה בא בלגיו ושפך כולי עלמא לא פליגי דהוה עירוב, דהא ידיע חזמא רבא חד וחד. כי פליגי בגוץ שלקחו חבת בשותפות. רבנן סברי יש ברירה, ואילעוין בן תדאי סבר אין ברירה ולא נקרא עירוב אלא דהוה ידיע ונתערב עכשיו. ורב יוסף אמר בגוץ ששתפו במבוי בשיתוף פליגי. רבנן סברי (סומכין) [סומכין]. ואילעוין בן תדאי סבר אין (סומכין) [סומכין] אלא צריכין עירוב אחר. אמר רב יוסף מנא אממא לה דאמר רב יהוד' אמר רב הלכה כר' מאיר. דתניא מערבין לחצירות בפת ואם רצו לערב ביין אין מערבין שאין עירוב ביין. משתתפין במבוי ביין ואם רצו להשתתף בפת משתתפין. מערבין בחצירות ומשתתפין במבוי כדי שלא תשתכח תורת עירוב דברי ר' מאיר, שי"מ דאע"ג דנשתתפו במבוי מערבין, ואין סומכין על עירוב במקום שיתוף, ורב ברונא אמר רב הלכה כאליעור בן תדאי, לאו משום דאליעור בן תדאי ור' מאיר בשרוייהו חדא טעמא נינהו. ודוחינן ואי חדא טעמא נינהו תורת הילכתא למה לי. ורשנין הא קמ"ל דאליעור בן תדאי כר' מאיר סבירא ליה, ועבדינן כתרי חומרי בעירובין.

שמן שצף ע" גבי יין ב'. השתא משמע דשמן חשיב משקה מדקאמר ר' יוחנן בן גורי שניהם מחוברין דאי חשיב אוכל כיון דטבול יוס אינו אלא פוסל לא הדר שמן ומטמא ליין דאין סבירא לומר דפליגי רבנן ור"י בן גורי בהכי אס יכול להדיל זה מזה או לא ועוד דתניא בפ"ק דפסחים (דף פ.י.) הדס והמים והשמן והיין משקה כי מדבחיא כו' וקרא דחגי (ב) נמי ואל היין ואל השמן מוכח דהוי משקה ועוד תנן התם (דף יד.) הוסף ר"ע מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יוס י' [בגד שנטמא בטמא מת אע"פ שמוסיפין טומאה על טומאתו] וקאמר בגמרא קסבר ר"ע טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא והקשה ר"ת מהיחא דאמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף לא.) ר"מ ואמר שמן טבול יום מחילה לעולם וכו"א אף הדגש ר"ש שזורי אומר יין ומסיק יין דוקא ולא שמן ומשמע התם דהלכה כר"ש שזורי ואומר ר"ת דהתם נקראש איירי דקתני רישא במסכת טהרות (פ"ג מ"א) ^א השמן והחלב והמקפה של גריסין זומן שהן לחין הרי הן ראשון קראו ויהי הן שניים י' דהוי אוכל ר"מ אומר שמן מחלה לעולם כלומר לעולם אפי' קראש י' ולא כמו שפירש בקונט' במנחות לעולם צין נטמא באז הטומאה צין נטמא צולד הטומאה: **רבי אליעזר בן תדאי אומר אין ברירה.** אין זה כעין צריות דבכל דוכתא דכפ' בקונט' דהוה ליה כאלו נשתתפו במעוה שלא הזכיר יין לכל אחד ואחד:

דלא עבדינן כתרי חומרי בעירוב. כך היא גירס' הקונטרס ור"ת גריס דעבדינן כתרי חומרי בעירוב כלומר הכל עבדינן כתרי חומרי ומיהו לשון בעירוב לא יתכן

כל כך דמשמע בכל עירוב: **משתתפין במבוי ביין.** משמע קצת דלכתחלה ציין מזהו יותר מצפת מלגא תניא דומיא דרישא משתתפין במבוי צפת ואם רצו להשתתף ציין משתתפין ושמה ציין מיינכר טפי שהוא שיתוף ומיהו בכל דבר מהני דכתנן בפרק בכל מערבין ^א ומשתתפין (לעיל דף כו:) **וצפ'** חלוץ (לקמן דף פ.) נמי תניא כיצד משתתפין במבוי מציאין חצית של יין ושל שמן ושל תמרים ושל גרוגרות וכל מיני פירות: **בפת כ"ע דא פריגי דבחד סגי.** משום דפת סגי הכא והכא ופירש בקונטרס דצין למר וצין למר סומכין במבוי על עירובי חצירות שהוא לעולם צפת ^ב ולפיכך הא דקתני מערבין בחצירות משתתפין במבוי לא צעי למימר דלחר שעירבו בחצירות יהיו עדיין זקוק להשתתף במבוי אלא כלומר מערבין בחצירות צפת אע"פ שנשתתפו במבוי ציין ואין הלשון משמע כן ועוד תנן לקמן בפירקין (דף עג.) ה' חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי עירבו בחצירות ולא נשתתפו במבוי מותרין בחצירות ואסורין במבוי וקאמר בגמרא מני ר"מ היא דאמר צעינן עירוב וצעינן שיתוף מיהו איכא לאוקמי ההוא סוגיא כמ"ד צפת פליגי ומ"ד צפת ל"פ סבר לה כרב דלא תני פתוחות זו לזו ור"י מפרש דאשיתוף דפת קאי דכיון דסגי ציין והם דחקו לעשות צפת ואלמא ה טפי מועיל אף לחצירות ועוד שהשיתוף לכל הבתים והחצירות שכולם משתתפין יחד אבל עירובי חצירות דפת אין לו להועיל כל כך במבוי ולפי מה שפירש שאפי' למ"ד צפת לא פליגי מודה הוא דבעירובי חצירות דפת פליגי אס מועיל למבוי ^ג [ואומר ר"י דמצינו לפרש תרי חומרי בעירובין דלעיל דאי אמר הלכה כר"א בן תדאי לא הוה ידעינן מאי טעמיה ואי אמרינן הלכה כר"מ הוה אמינא דחדא צהא דאין סומכין על עירוב במקום שיתוף כדמשמע לישראל דר"מ דאמר מערבין בחצירות ומשתתפין במבוי דמשמע דאף ע"פ שעירבו צריכין לעיין דהשתתף אבל על שיתוף במקום עירוב סומכין קמ"ל הלכה כר"א בן תדאי דאין סומכין על שיתוף במקום עירוב דמסתמא צא לגלות דהלכה כר"מ לגמרי ומיהו פי' הקונטרס דלעיל

גצי תרי חומרי ניחא טפין וא"ת כשעירבו בחצירות צפת והניחו עירובין צצית אחד מן החצירות למה לא יועיל לכ"ע למבוי אי משום דתניא בכיצד משתתפין (לקמן דף פה:) עירובי חצרות צצית שחצר ושיתופי מצואות שחצר שצמבוי והאי כיון דאנחיה צצית לא שמה שיתוף אלא עירוב הא פירש בקונטרס לקמן בפירקין ^ד גצי כאן במסובין צצית כאן במסובין שחצר דהא דאמרינן שיתופי מצואות שחצר שצמבוי וכ"ש ^ה שצציתו

הדר פרק ששי עירובין

ורב יוסף אמר. לעולם צמבוי אחד כדמעיקרא ודקאמרת לר"ש היכי הוה חד עירוב ר"ש כר' יוחנן ס"ל: **שמן שצף כו'.** ושל תרומה הן: **ואפי' לזה ציין ולזה ציין.** בתמיה: **זה צא בלגיו ושפך.** וכן זה עד שמלאו חצית ואפי' שלא לשם שיתוף עשו מתחילה סומכין עליו שהרי

הציא כל אחד יין אבל לקחו חצית יין צשותפות ס"ל לבן תדאי אין צריכה והוי לזה כמי שנשתתפו צמעות שלא הזכיר יין לכל אחד וא': **בסומכין אשיתוף במקום עירוב קמיפלגי.** וכן תדאי מודה דמבוי מותר וצחצירות פליגי רבנן סברי כיון דנשתתפו צמבוי אין צריכין לערב חצירות זו עם זו ומותרין להוציא מזה לזו דרך פתחים שצנייהם שהרי שיתוף המבוי שהן פתוחות צו מחצרבן סומכין על שיתוף המבוי תחת עירוב של חצר וכן תדאי סבר אין סומכין: **מנא אמינא לה.** דבהכי פליגי: **הלכה כר"מ.** דאין סומכין על שיתוף במקום עירוב: **מ"ט.** ס"ל לרב בתרווייהו^א לאו משום דתרווייהו חדא מלתא וחד טעמא אמרי: **ואי חד טעמא הוא תרסי הילכתא למה ליה.** לרב למימר בתרווייהו^ב צשלמא הלכה כר"מ איתטיריך דאי מדר"א הוה אמינא טעמא דר"א לאו משום דהוה סומכין על שיתוף אלא משום דקסבר אין מערבין בחצירות ציין דקאמר ר"מ לקמן והאי שיתוף דבן תדאי דיין הוא דקתני מתני' לזה ציין ולזה ציין הלכך לא סמכינן עליה בחצירות אבל היכא דנשתתפו צפת סומכין קמ"ל הלכה כר"מ דאוקמא רב גידל אמר רב לקמן^ג צנשתתפו צפת ואפי"ה אסר ר"מ אלא כיון דאמר הלכה כר"מ דאפי' צפת לא סמכינן עליה הלכה כר"א ל"ל: **הא קמ"ל דלא עבדינן כסרי חומרי בעירובין.** מדאיתטיריך ליה לרב למימר הלכה

וכר"מ תרי חומרי אמר אין סומכין בחצירות על שיתוף צמוי צין שנשתתפו צפת וצין שנשתתפו ציין ופליגי רבנן עליה צפת ומורו ליה צנשתתפו ציין ורבנן דמתני' דהכא אוקימנא דאפילו צנשתתפו ציין אמרי דסומכין אשתכח דמחמיר ^ד תרי חומרי ורב ס"ל כוותיה בתרווייהו ולא מצי לאקצועי הלכתא כוותיה בתרי חומרי הלכך אשמעינן הלכה כבן תדאי שחצר מייניהו דאין סומכין בחצירות על שיתוף המבוי ציין וכי הדור איפלוג ר"מ ורבנן צפת אשמעינן הלכה כר"מ: **ואם רצו לערב ציין אין מערבין.** דעירוב משום דירה הוא לערב דירתן לעשותן אחת כדאמר בפ' מי שהוציא^ה (לעיל דף מט.) ודירתו של אדם אינו נמשך אחר היין אלא אחר פיתו: **ומשתתפין צמבוי ציין.** דשיתוף דמבוי אינו אלא לשתף רשות החצירות שצמבוי ולא רשות הבתים וחצר לאו צית דירה הוא וכ"ש פת דחשיב טפי: **מערבין בחצירות.** הפתוחות מזה לזו אע"פ שעירבו דרך פתחיהן צריכין להשתתף צמבוי להחיר המבוי ואם לאו חצירות מותרות מזה לזו ומבוי אסור דאין סומכין על עירוב במקום שיתוף ולא על שיתוף במקום עירוב היכא דלא עירבו צני חצר לעצמן שאם יסמכו על זה תורת עירוב שכתב אבל עירבה כל חצר לעצמה ונשתתפו כולם צמבוי אע"פ שלא עירבו חצירות זו עם זו שיתוף המבוי מחצרבן ומטלטלין מזה לזו צין דרך המבוי צין דרך פתחים דתנן שהמבוי לחצירות לחצירות לצתים מה עירוב החצר משוי לצתים חדא אף שיתוף המבוי משוי חצירות חדא: **דשחצר סגיא.** דהא פת חזי הכא והכא וצין למר וצין למר סומכין על שיתוף במקום עירוב: **כי פליגי ציין.** כשנשתתפו ציין צמבוי דלר"מ לא סמכינן עליה בעירובי חצירות דאין מערבין לחצירות ציין ולרבנן שרי ואע"ג דיין שחצר לא חזי מגו דחזי למלתיה צשיתוף סמכינן עליה שחצר דמודית לן דסומכין על שיתוף במקום עירוב ומתרייהו אית להו דסומכין צמבוי על עירובי חצירות שהוא לעולם של פת:

וחד

גצי תרי חומרי ניחא טפין וא"ת כשעירבו בחצירות צפת והניחו עירובין צצית אחד מן החצירות למה לא יועיל לכ"ע למבוי אי משום דתניא בכיצד משתתפין (לקמן דף פה:) עירובי חצרות צצית שחצר ושיתופי מצואות שחצר שצמבוי והאי כיון דאנחיה צצית לא שמה שיתוף אלא עירוב הא פירש בקונטרס לקמן בפירקין ^א גצי כאן במסובין צצית כאן במסובין שחצר דהא דאמרינן שיתופי מצואות שחצר שצמבוי וכ"ש ^ב שצציתו וכן

מסורת הש"ס

(א) שכתב ה: ק. טבול יום פ"ב מ"ה ושם איתא ריבנ"א שניהם חייבין ונשבע ה ע"צ מחוברין וכן הגיה הגאון יעב"ץ זצ"ל כאן, (ב) [לעיל לו: וש"נ], (ג) בס"א: כתריויהו, (ד) (דף עב.), (ה) רש"י, (ו) [לפנינו איתא האי לשנא], (ז) [ע' מוס' מנחות לא. ד"ה איתא כו' שזארו יותר ע"ש], (ח) רש"י, (ט) דף עג.,

הגהות הב"ח

(א) גמ' פליגי צה רב רחובמי ורנה בר יוסף חד אמר צפת: (ב) רש"י ד"ה הא קמ"ל וכי אשתכח דמתמיר ר"מ מרי: (ג) תוס' ד"ה משתתפין וכי דכתנן בפרק בכל מערבין בכל מערבין: (ד) ר"ה צפת וכי לעולם בפת ולפירושו הא דקתני: (ה) בא"ד וכ"ש שבבית וכן:

מוסף רש"י

שמן. של תרומה, שצף על גבי יין. של תרומה, ונגע טבול יום בשמן. טבול יום פוסל את התרומה מן המורה צממות בפרק הערל (שבת ה) משום הכי נקט טבול יום, משום דפוסל ואינו ממשא, הלכך לא פסל אלא שכן צנבד דלאו חייבוי הוא למיחוי כחד, ואליו היה טמא הוה ממשא ליה לשמן ושמן פסל ליה ליין (שם ק.) ולפי שאינו חייבוי זה לזה ושמן פסול הוא ולא טמא הלכך לא פסול ליה ליין (שם ח.)